

Prikazi

Realizacija nove Čuvaonice Etnografskog muzeja u Kačićevoj 9/2 u Zagrebu

Obnovljeni prostor Kraljevske uzorite pivnice u Kačićevoj 9/2 imenovan kao Čuvaonica Etnografskog muzeja, Kačićeva 9/2 financiran je sredstvima EU projekta *Rekonstrukcija objekta napuštene zgrade Zemaljske uzorite pivnice u Kačićevoj ulici* koji je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020. u sklopu Operativnog programa *Konkurentnost i kohezija*, a realiziran je s partnerom Gradom Zagrebom. Građevinski radovi završili su 15. lipnja 2023., nakon čega je krenulo opremanje i preseljenje muzejske građe. Projekt je bio završen 26. travnja 2024. Nova Čuvaonica Etnografskog muzeja u Kačićevoj 9/2 u Zagrebu bila je svečano otvorena 29. svibnja 2024.

Slika 1. Otvorenje Čuvaonice Etnografskog muzeja, 29. svibnja 2024.

Slika 2. Čuvaonica Etnografskog muzeja, Kačićeva 9/2 – Zbirka slika

Čuvaonica Etnografskog muzeja predstavlja koncept prvoga otvorenog depoa u Hrvatskoj s inovativnim i najsuvremenijim muzeološkim pristupom koji omogućuje dostupnost muzejskih zbirki javnosti, kao i prikazom djelovanja muzeja „iza scene“, odnosno kako muzej funkcionira. Zbirke u depoima dostupne su javnosti uz kontrolirani obilazak manjih grupa, stručno vodstvo i prethodnu najavu. Ovim najsuvremenijim muzeološkim pristupom javnosti je dostupno 54.000 predmeta, koji su do sada bili potpuno nedostupni u depoima, s obzirom na to da je tek 10% predmeta od ukupnog broja u fundusu (88.000) bilo izloženo u stalnom postavu i na povremenim izložbama. Isto tako, dostupan je izuzetno vrijedan fundus fotoarhiva i muzejske dokumentacije uz stručnu pomoć. Muzejska čuvaonica promovira otvorenost, dostupnost i transparentnost u predstavljanju etnografskih zbirki i konzervatorskih praksi koncepta otvorene čuvaonice na potpuno nov način.

Od početka 2024. godine paralelno se provodilo opremanje i preseljenje muzejske građe iz Etnografskog muzeja, Trg Mažuranića 14 u novu Čuvaonicu u Kačićevu 9/2, koja je realizirana vlastitim ljudskim resursima i uz pomoć studenata, a transportirana je muzejskim kombijem.

Slika 3. Čuvaonica Etnografskog muzeja, Kačićeva 9/2 – Zbirka kućnog inventara

Premještanje građe započeo je krajem siječnja i završio sredinom svibnja 2024. godine. Prilikom transporta muzejski predmeti zaštićeni su beskiselinskim materijalima (*Avos*, *Tyvek*, kutije) i zaštitnim pucketajućim folijama te transportirani u metalnim sanducima. Svi su predmeti bili osigurani u transportu, a građa je adekvatno pohranjena i spremljena u novome depou. U sedam depoa na tri etaže smješteni su razni predmeti iz trideset i šest etnografskih muzejskih zbirki u najsuvremenijim metalnim ormarima, policama, ladicama i mrežama. U depovima predmeti su smješteni prema vrstama materijala (drvo, keramika, slike, metal i tekstil) u kontroliranim i stabilnim klimatskim uvjetima i konstantnoj kontroli vlage. Čuvaonica je ujedno i radni prostor u kojemu su smještene dvije restauratorsko-konzervatorske radionice za tekstil i drvo, metal i keramiku, prostor za snimanje predmeta, muzejska dokumentacija, četiri prostora za studijski rad muzejskih kustosa i prostor za informatičara i tehničara. Zgrada je opremljena i najsuvremenijim CNS sustavom s videonadzorom i za vatrodjavu. Za komunikaciju u zgradi koriste se stube i lift, a slijepim i slabovidnim osobama omogućeno je kretanje pomoću taktilnih traka.

Slika 4. Čuvaonica Etnografskog muzeja, Kačićeva 9/2 – Zbirka tradicijskog gospodarstva

Nakon transporta predmeti su položeni na postojeće police, u ormare i ladičare koji su obloženi zaštitnim beskiselinskim materijalima (*Avos*, *Tyvek*, *Palstazota*). Nastavljen je rad na izradi oznaka smještaja (fizički i u bazi podataka) prema detaljno razrađenoj sistematizaciji oznaka smještaja muzejske građe i dokumentacije s definiranim oznakama za prostore čuvaonica, vrste opreme i pozicije unutar određenog tipa opreme. Odjel restauratorsko-konzervatorskih poslova nastavlja sa svakodnevnom kontrolom i bilježenjem mikroklimatskih uvjeta. U okviru redovite muzejske djelatnosti ujedno je obavljana obrada muzejskog fundusa koja je uključivala pripremu dokumentacije za osiguranje, pakiranje, preseljenje i smještaj građe u nove prostore Čuvaonice. To je uključivalo timski rad kustosa i restauratora (22 osobe). Preseljenje muzejske dokumentacije u suvremeno opremljen prostor omogućit će jednostavniju dostupnost i davanje građe na uvid različitim vrstama korisnika.

U sklopu horizontalnih projektnih aktivnosti projekt je usmjeren na inkluziju i prilagodbu prostora slijepim i slabovidnim osobama, gluhim osobama i osobama s invaliditetom, marginaliziranim skupinama LGBTIQ+ zajednice, kao i ranjivim skupinama.

Slika 5. Čuvaonica Etnografskog muzeja, Kačićeva 9/2 – tekstilne zbirke

Iskustvo se obogaćuje kroz suradnju s mrežom partnera poput Udruge za slijepe i slabovidne s kojom Muzej nastavlja razvijati inkluzivne programe sa slijepim i slabovidnim osobama, te različite programe vezane primjerice s Udrugom Ekospiritus iz Samobora, poput *Pečkog veza* i ciklusa radionica tradicijskih umijeća u Čuvaonici Etnografskog muzeja u kojima se predmeti iz fundusa na kreativan način povezuju s nematerijalnom baštinom, odnosno pojedincima nositeljima određenih vještina i znanja. Realizirani su programi u suradnji s Psihijatrijskom bolnicom vezani uz promociju zdravlja i boljega općeg psihofizičkog stanja, što može poboljšati kvalitetu života ranjivih skupina (žena, djece, starijih i bolesnih i dr.).

Osim toga, Čuvaonica je bila predstavljena javnosti u sklopu programa *Zagrebačkog muzejskog vikenda* (4. – 7. rujna 2025.). Sudionici su imali priliku upoznati se s novom akvizicijom zbirke suvremene radne odjeće u sklopu diskurzivnog programa. Otvorena je bila dvodnevna pop-up izložba *Coming Out Museum Encounters* Etnografskog muzeja Istre, koja je bila dio programa *23. Queer Zagreba*.

Slika 6. Otvorenje Čuvaonice Etnografskog muzeja, 29. svibnja 2024.

U prostoru dvorišta Čuvaonice realiziran je program likovne intervencije kojim je promovirana ulična umjetnost u urbanom okruženju u suradnji s Akademijom likovnih umjetnosti (studentima i mentoricom). Izložene vizualne instalacije potiču diskusiju o potrebi uporabe javnih prostora i načinima na koje alternativna kultura kreira nove prostore i mjesta. Od rujna je bio organiziran program u sklopu *Dana europske baštine*: niz radionica s nositeljima nematerijalne baštine, program *Zeleno dvorište* namijenjen djeci vrtićke dobi, održan je program za slijepe i slabovidne, organizirani su obilasci Čuvaonice za struku, zainteresirane korisnike i studente uz stručno vodstvo kustosa i restauratora za manje grupe od deset osoba. Ukupno je Čuvaonicu posjetilo 1.200 korisnika od svibnja do prosinca 2024. te 1.300 osoba do listopada 2025. godine.

Tijekom godine i pol dana rada Čuvaonicu je posjetilo 2.500 posjetitelja raznih dobni skupina, uspostavljena je aktivna suradnja sa studentima Akademije likovnih umjetnosti, Tekstilno-tehnološkim fakultetom, Filozofskim fakultetom u Zagrebu (Odsjekom za etnologiju i kulturnu antropologiju i Odsjekom za muzeologiju), kolegicama i kolegama iz cijele muzejske zajednice u Zagrebu i Hrvatskoj, zainteresiranim nositeljima nematerijalne baštine i korisnicama i korisnicima.

Slika 7. Čuvaonica Etnografskog muzeja, Kačićeva 9/2

Uspostavljanjem rada u novoj Čuvaonici Etnografski muzej pridonosi angažmanu muzeologije, ali i etnologije i kulturne antropologije u razumijevanju aktualnih pitanja brige za baštinu na području suvremenih trendova i izazova s kojima se muzeji svakodnevno susreću uz davanje smjernica za njihov mogući daljnji razvoj i praktičnu primjenu. Uspostavom rada nove Čuvaonice otvorene i dostupne javnosti razvija se novi oblik muzeja – participacijski, koji poziva publiku na aktivno sudjelovanje te postaje dostupan svim ljudima, bez obzira na stupanj obrazovanja, rasnu ili vjersku pripadnost. Novi reformirani Etnografski muzej surađuje s publikom u različitim aspektima, pa čak i onda kada zbirka i predmetima traži novo značenje koje će im dati zajednica u kojoj Muzej djeluje.

